

Gekleurringde Kokmeeuwen (*Chroicocephalus ridibundus*) aflezen in het Noorderplantsoen, stad Groningen

De Kokmeeuw is sinds de jaren tachtig (en negentig) sterk afgenomen onder meer door het afdekken/verdwijnen van vuilnisbelten en door verdroging en vermessing. Het broedsucces is zeer gering o.a. vanwege predatie door vossen en ratten. Het aantal broedparen in ons land zit rond de 95.000 (2017) en deze stand is sinds 2008 gelukkig aardig stabiel. Ongeveer 240 vestigingen o.a. in het Waddengebied (26.000 paren), in de Delta (Zeeland/Zuid-Holland) ruim 18.000 en in het IJsselmeergebied circa 16.000, derhalve vooral in Laag-Nederland.

Er zijn ongeveer 400.000 tot 600.000 overwinterraars en doortrekkers. De gemiddelde levensduur is 10 tot 15 jaar, soms hoger.

Een van de symbolen van de Japanse hoofdstad Tokio is de Kokmeeuw!

Sedert december 2013 lees ik deze soort met veel plezier af in de hoofdstad van de provincie Groningen. Ik ga er een keer of vier, vijf met het openbaar vervoer vanuit Bolsward naartoe, de laatste jaren met een comfortabele bus die rechtstreeks vanuit mijn woonplaats naar het Zernike College gaat. Ik las altijd al in mijn eigen regio de Kokmeeuwen af maar dit betrof dan veelal metalen ringen : dus (engelen)geduld is dan noodzakelijk.

In Groningen zijn (én worden) in de loop der jaren vooral in de winters heel veel Kokmeeuwen gekleurringd, ook vogels met al een Nederlandse of buitenlandse aluminium ring. Voor een (groot) deel zijn het meeuwen uit vooral Denemarken, dan Duitsland, Polen maar ook uit Zweden, Finland, een deel van de Baltische- en Scandinavische vogels trekt daarna door naar West-Afrika, ook zijn er meeuwen die in Engeland overwinteren.

In bovengenoemde landen houden zich m.i (veel) minder mensen bezig met het aflezen van de ringen dan bij ons.

Het is dus erg lonend om hier, in dit fraaie park van 20 hectare, lang maar niet breed, ontworpen door Hendrik Copijn, actief te zijn en *te* veel aflezers zijn er niet gauw.

Doelen zijn : de overleving te kunnen bepalen, de mate van plaatstrouw, herkomst, aantallen, datum van aankomst en vertrek, verspreiding etc...

Met alleen een verrekijker kun je al veel vogels aflezen, de vogels hebben o.a. witte pootringen met 2 of 4 zwarte inscripties (letters en cijfers) of rode en zwarte ringen met twee opschriften. Kleurringen van Duitse Kokmeeuwen beginnen vaak met een A (F) en drie cijfers. Zo zag ik wit **AF384**, die januari 2014 bij Hamburg werd geringd, op 12 december 2015 in mijn woonplaats Bolsward en nog eens op 9-2-2019 in Groningen bij de Oosterhaven, afstand resp. 382 en 295 km.

Voeren is niet altijd nodig, maar draagt behoorlijk bij aan de mate van succesvol aflezen.

Meestal haal ik de avond tevoren een heel brood uit de vriezer en snij dat in hele kleine stukjes en tevens neem ik een of soms twee pakjes havervlokken mee (voor slechts 45 cent bij de supermarkt te koop).

Met een telescoop kun je meeuwen die op afstand zitten ook registreren en natuurlijk vogels die slechts een metalen ring dragen. Door de vele honden, trimmers, wandelaars e.d.

wordt het aflezen af en toe aanmerkelijk bemoeilijkt : ze vliegen dan direct weg en je ziet hen niet altijd weer terug. Je hebt dan bijvoorbeeld maar 3 cijfers van de 7 van een in Nederland geringde vogel kunnen noteren. Ik beperk me de laatste jaren dan ook tot de kleurringen, indien ik in Groningen woonde, zou ik uiteraard op de fiets gaan en dan de telescoop wel meenemen. Ik begin bijna altijd in het noordelijkste gedeelte bij de stadsbushalte Bedumerweg/Noorderbuitensingel, daar tref je doorgaans weinig meeuwen met kleurringen aan, verreweg de meeste aflezingen doe ik rondom de voorkant van de vijver gelegen tussen de Leliesingel en de Oranjesingel vlakbij het speeltuintje.

Enige voorbeelden c.q. resultaten van 11 Kokmeeuwen die in het Noorderplantsoen geringd werden : waaronder eerst 3 die naar Polen vertrokken :

W-L7 november 2014 geringd en in april 2015 bij Hryniewiczze, afstand 1300 km ;

R-4T december 2007, was eind januari 2018 in Bartoszyce , afstand 1200 km en

W-15 december 2015 , werd in april 2016 bij Dalsze gezien, 700 km van Groningen; vervolgens

W-Ko geringd in januari 2015 was 2 maanden later in Duitsland, Wilhelmshaven, afstand 160 km ; **W-3U** geringd november 2016 , was eind september 2018 in Malmö, Zweden, afstand 655 km ;

W-LY in november 2011 van een ring voorzien, was in februari 2012 in Londen en daar ook in januari 2016 en 2017, december 2018, afstand tot de ringplaats zo'n 585 km;

R-XR november 2009 geringd, was in mei 2018 in Noorwegen bij Larvik, afstand 986 km ;

W-ZK januari 2014 geringd, in april 2015 in Denemarken, Ballerup bij Kopenhagen, 620 km van Groningen ; **R-7Z** geringd eind november 2010 was in april 2011 in Litouwen :

Klaipeda, afstand 1750 km ; **W-L1** geringd begin februari 2015, was in april van dat jaar in Jyvaskyla, Finland en maart 2016 in Duitsland : Neumünster resp. 2000 en 350 km ;

Tenslotte **R-R6** geringd november 2009 , was in april 2012 in Estland, Emajogi River Tartu, afstand 2011 km én eind maart 2017 in Letland, Riga 1768 km van Groningen verwijderd.

Het voert te ver om nog meer ringen op te sommen : dan wordt het verhaal saai en verliest de lezer de aandacht.

Zogenaamde Kokmeeuwendag op 9-2-2019 :

We hebben met 12 personen letterlijk van s'morgens heel vroeg tot s' avonds laat de hele stad Groningen uitgekamd. De weersomstandigheden waren verre van ideaal: zeer harde wind (wel gelukkig droog), waardoor de afleescondities moeilijk(er) waren dan doorgaans. Dus doorzettingsvermogen tonen!

Vele Kokmeeuwen verbleven in het water en/of vlogen vaak weg. Ik probeerde ze dan ook met brood te lokken en op de kant te krijgen. Echter de dag ervoor had het behoorlijk geregend waardoor een groot aantal in de weilanden op o.a. wormen ging foerageren. Over het algemeen dus wat lagere aantallen dan normaal. Mede door het weer vonden vele verplaatsingen plaats, dus tijdstippen noteren was belangrijk. De deelnemers waren uiteraard over de gehele stad inclusief buitenwijken verspreid. Zo had ondergetekende b.v. om 9.30 uur Oosterhaven, daarna de Zuiderhaven, aan het eind van de morgen de Vismarkt en Grote Markt (daar was echter de redelijk drukke zaterdagmarkt : veel mensen en geen meeuwen). Van 13.30 tot 14.30 en van 14.30 tot 15.30 heb ik in het Noorderplantsoen gepost, vóór mij waren er andere tellers actief en ná half vier idem. Met andere woorden ploegendiensten want dit park is van eminent belang voor de

Kokmeeuwen. Het 2^e uur heb ik alle meeuwen derhalve ook diegenen die ik tussen 13.30 en half drie al had gezien opnieuw genoteerd en de volgende dag ingevoerd bij CR Birding Submit. **Op deze site kunnen geïnteresseerden de vele verplaatsingen enzovoort volgen.** Eindresultaat : liefst **210** verschillende individuen met z'n allen afgelezen. Het blijft interessant om bijvoorbeeld te bekijken welke vogels bij slecht weer toch in de (binnen)stad blijven of zijn het alleen Kokmeeuwen uit de buitenwijken die dan naar de weilanden buiten de stad gaan om te foerageren enzovoort.

Verder ben je in het Noorderplantsoen in de gelegenheid om tevens de Stadsduiven (*Columba livia*), die sinds 2016 hier gekleuringd zijn/worden, af te lezen (dit om eveneens de overleving en eventuele overlast e.d. in kaart te brengen). Ze zijn dol op de reeds genoemde havervlokken. Volgens mij is stad Groningen de enige plek in ons land waar deze soort gekleuringd wordt.

Daarnaast komen er Nijlganzen (*Alopochen aegyptiaca*) met gekleurde pootringen in het park over, die op de website Tracking Marked Geese kunnen worden ingevoerd.

met vriendelijke groet,
Eelco Brandenburg
Turfkade 38
8701 JM Bolsward

Geraadpleegde bron : Broedvogels in Nederland 2017 , Sovon 2019/04 .